

NapGép

//

analóg vizuális installáció

/Konceptió

A digitalizáció korában elértéktelenedik a vizuális élmény, hiszen a látvány programozott, elérhető és megismételhető. A folyamat rendszerint a néző elől elrejtve történik, a figyelem pedig az eredményre koncentrálódik. A tárgyaknak, amik a vizuális díszletet létrehozzák, önmagában nincs esztétikai értéke, ezért nem látjuk őket soha.

Korunk új műfajának tekinthetőek a vizuális installációk, vagy díszletek. Ezek használata már számos területen elterjedt, képzőművészeti, zenei társelemként használják, sok esetben kezdik átvenni a hagyományos kézzel készített díszletek helyét a digitalizált vizuális

elemek. Legtöbbször elmondható, hogy az ilyen eszközzel elért hatás is nagyobb, hiszen a díszlet ilyen módon nem csak képi, hanem térbeli hatást is kelt.

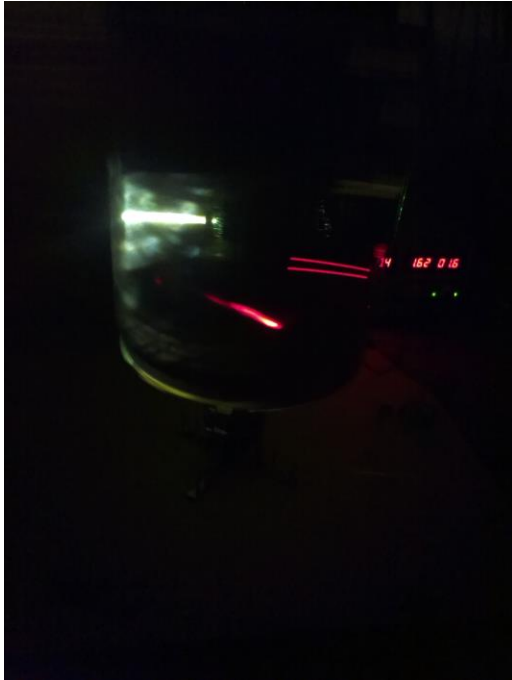
A dolgozat célja egy olyan vizuális kísérlet bemutatása, ami visszalép a digitálístól az analóghoz, csak optikai eszközök segítségével olyan hatás keltése, ami digitalizációval nem elérhető.

/Vizualizáció

A Napgép célja *az eszköz és az alkotás* fogalmának összemosása. Mechanikai jellegű installációként egyidejűleg mutathatja absztrakt és objektív szempontból a struktúra és a dinamika összjátékát. A gép egyszerre eszköze, anyaga, kontextusa és tárgya az alkotásnak, ugyanúgy, mint a tér vagy mint az idő. Kinetikus térplasztikaként az emberi érzékelés határait feszegetve hozza létre a nehezen hihetőt, a geometrikus mechanika átalakulását az illuzórikus térré.

Természetéből adódóan lehet aktív része és alkotója egy színművészeti díszletnek, hiszen vizuális installációként a környezet minden részletével interakcióba lép, a teret, határait és a térben jelen levő nézőket integrálva egy időben történő alkotásba. A helyszínhez alkalmazkodó történet mindig egyedi és a résztvevőkhöz hasonlóan állandóan változó. A jelenség, a generáló elem és a megfigyelhető vetület szét nem választható, a lineáris képi narratíva pedig kilép a síkból és szétárad a térben. A néző szereplővé, az alkotás folyamattá, a virtuális testközelié válik.

Az általa történő jelenség szintén meghaladja köznapi tapasztalatainkat, a fény váratlanul és érthetetlenül viselkedik, egyszerre torzul és sűrű, terül és törlik, a vetített kép többé nem tervezhető, hanem felszabadul a konvencionális értelmezés szabályai alól és visszatérni látszik a természetes kiszámíthatatlanságba.

/A Gép

Gimnáziumban hallottunk először a Michelson-féle fénysebességet mérő kísérletről. Michelson Foucault eredményei alapján állította össze azt a nyolcszög alapú hasábot, amelynek egyik oldalára tükröt szerelt, majd a tükröződés és a forgási sebesség összevetésével elsőként sikerült lemérnie a fény sebességét. Ez a kísérlet indított el minket egy teljesen más irányba: mi történik ezzel a fénnel, ha a forgó henger minden lapja tükör, és a forgási sebesség állítható?

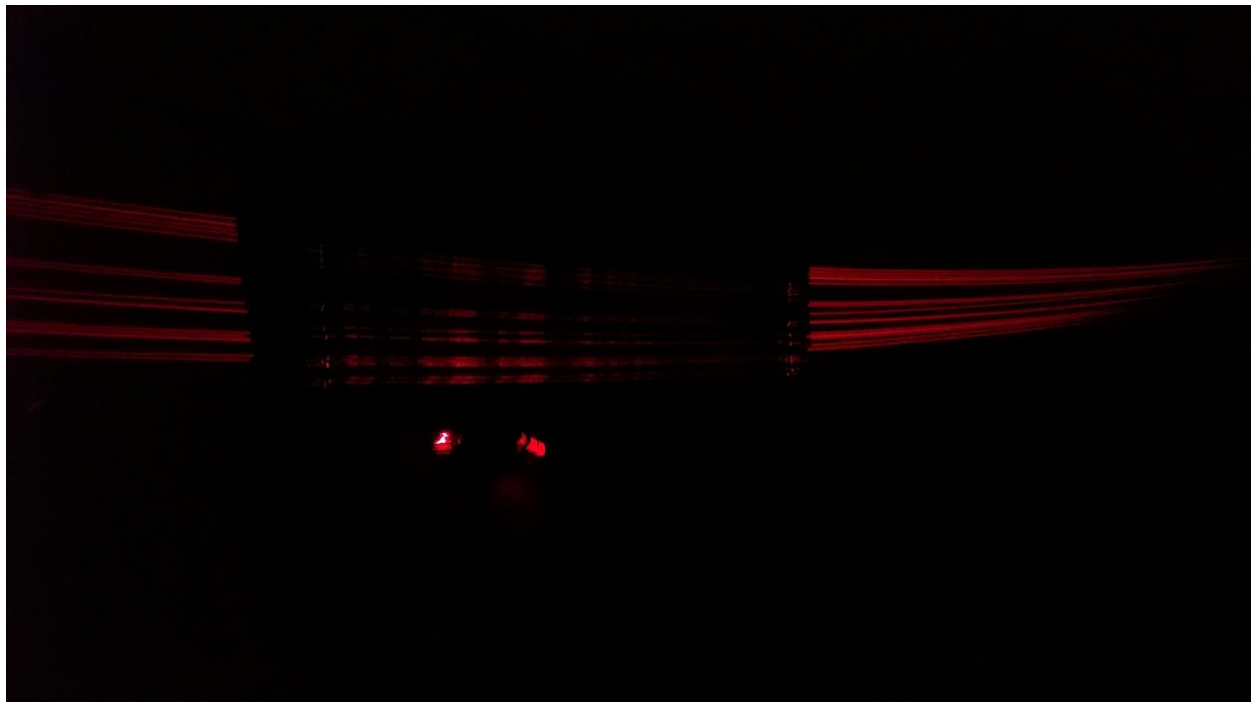
A tükörlapokkal fedett nyolcszögű hasáb elkészítése után különböző szögű és erejű fényekkel kísérleteztünk és a fordulatszámot is jelentősen megnöveltük. A jelenség, amit tapasztaltunk, a fény minden irányba történő szétszóródása, ami így egy zárt teret minden irányba le tud fedni, annak ellenére, hogy a fényforrást továbbra is csak egyetlen helyről működtettük. Ez a működés lehetővé teszi a NapGép szélesebbkörű felhasználását, hiszen ritka térelmény keltésére alkalmas, a nézőnek az a benyomása, mintha a valódi, és nem vetített térben állna.

A kísérletezés megkezdése előtt felületesen megismerkedtünk Moholy-Nagy munkásságával, aki hasonló módon egy olyan vizuális hatásokat létrehozó eszköz megalkotására törekedett, ami önmagában is installációnak tekinthető. Fény-tér modulátorai nem csak működés közben érdekes tárgyak, ugyanúgy, mint a NapGép. Az

esztétika ezáltal nagyobb teret nyer, és végre nem kell háttérbe kerülnie annak az eszköznek, ami létrehozza a díszletet.

A fényfestés és az építészeti mapping korában egy ilyen eszköz megjelenése és használata azért is értékes lehet, mert a NapGéppel létrehozott fényhatások egyszeriek és megismételhetetlenek. A fényviszonyok folytonos váltakozása, a fényforrás elhelyezése, erőssége, a fordulatszám megadása mind módosító tényezők, ezért ténylegesen elmondható, hogy minden egyes létrejött képsor csak az adott pillanatban létezik. Nincsen tehát arra lehetőség, hogy a NapGép által létrehozott képsort többször is előadjuk, ehhez nagyon hasonló tudunk csak készíteni, de nem pontosan ugyanazt.

Abban a korban, ahol mindenből több példány készül, és mindenhol elérhető termékeket gyártanak, egy ilyen gép létezése lehetőséget nyújt eredeti és megismételhetetlen alkotások létrehozására.

Belkovits László // Mocos Mariann